

F19 minne firades i Finland den 12 januari 2017

Den 12 januari 2017 högtidlighölls minnet av vinterkrigets svenska frivilliga flygflottilj F 19 på traditionellt och militärt stramt sätt av Lapplands flygflottilj (Lapin lennosto) i Rovaniemi, Finland. Denna gång hedrade också Sveriges flygvapenchef generalmajor Mats Helgesson F 19-minnet med sin närvaro, förutom det sedvanliga talrika deltagandet från grannflottiljen F 21 i Kallax. Exakt vid tolvslaget lade flottiljchefen överste Mikko Kauppala ner Lapplands flygflottiljs blåvitakrans vid minnesmärket i Apukka vid sjön Olkkajärvi (där F19-isbasen Oskar var belägen), och samtidigt dånade en F/A-18 förbi på låg höjd. Därefter följde två blågula kransar: svenska Flygvapnets krans bars av general Helgesson, assisterad av F21-chefen överste Carl-Johan Edström, och den sista kransen lades ner av F21-kamratförening och Svenska Finlandsvilligas Minnesförening. Militärpastor Niko Ryyänen höll en kort andakt (som dock denna gång var något längre än två år tidigare, då temperaturen var -35 grader; nu var det endast några köldgrader).

Vid den efterföljande lunchen på flottiljen anknöt såväl överste Kauppala som general Helgesson i sina tal till Finlands 100 års-firande som självständig republik, Flygvapnets nysstiftade 90-årsjubileum, och i synnerhet till de redan rutinmässiga, närapå veckovis återkommande Cross Border-flygvapenövningarna över Lappmarken, där ju numera också Norges flygvapens Bodö-flottilj deltar.

Till desserten hade undertecknad den hedersamma men också angenäma uppgiften att relatera F19:s korta men intensiva verksamhet, med speciellt omnämnande av de stupade F19-flygförarna Anders Zachau, John Sjöqvist och Åke Hildinger. General Helgesson meddelade att utlandet av stipendier ur "Kadett Sjöqvists minnesfond" (som skänktes av hans föräldrar deras ende son stupat i Finland) nu har återupptagits, och att han redan två veckor efter F 19-dagen i samband med flygförarexamen på flygskolan på Malmslätt skall utdela diplom och penninggåva till tre förtjänta examinander.

FAKTARUTA

Flygflottiljen F 19

Uppgift: ansvar för luftförsvaret av norra Finland.

Flottiljstab:

Flottiljchef: major Hugo Beckhammar

Stabschef: kapten Björn Bjuggren

Flottiljadjutant: löjtnant Greger Falk

Personal: 25 flygförare, totalt drygt 200 man och två kvinnor.

Personalen kom i huvudsak från jaktflottiljen F 8 i Barkarby och bombflottiljen F 4 vid Frösön.

Flygplan: tolv Gloster Gladiator (J 8) jaktplan från F 8 (en tredjedel av Sveriges dåtida jaktplanbesånd), fyra Hawker Hart lätta bombplan från F 4, samt tre sambandsplan (Junkers F.13, Waco och Raab-Katzenstein RK.26). En kompletterande Hart levererades senare, sedan tre Hart-plan gått förlorade vid den första insatsen den 12 januari 1940.

Baser:

Huvudbasen låg utanför Kemi (ön Ajos), främre baser inrättades vid Olkkajärvi (Oskar), Hirvasjärvi-Kemijärvi (Nora 1 och Nora 2), Uleåborg (Ulrik), Posio (Svea) och Vaala (Ulrik 2).

Verksamhet

F 19 utförde totalt ca 600 insatser under två månaders tid (12 januari - 13 mars 1940).

F 19 sköt ner åtta fiendeplan och avvärjde 35 bombanfall mot städerna i norra Finland (Rovaniemi, Uleåborg, Kemi, Kajana) samt säkrade järnvägsförbindelsen från Haparanda i Sverige.

F 19 förlorade tre stupade flygförare (löjtnant Anders Zachau, fänrik John Sjöqvist och ingenjörslöjtnant Åke Hildinger). Löjtnant Per Sterner och fänrik Arne Jung blev tillfångatagna efter fallskärmschopp över de sovjetiska linjerna, och repatrierades i maj 1940.